

УДК 336.01:658.14

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ

Михайло Іванович ЯЦКІВ

к.е.н, проф. кафедри економіки і підприємництва Львівської філії ПВНЗ «Європейський університет»

Сергій Леонідович КАПІТУЛА

аспірант Львівської державної фінансової академії

E-mail: felixgroup@ukr.net

Анотація. У статті досліджено теоретичні аспекти управління фінансовими потоками підприємств оптової торгівлі, головні фактори та параметри, що її визначають. Систематизовано у комплексну систему основні складові управління фінансовими потоками. Визначено взаємозв'язки між структурними елементами досліджуваної системи управління.

Аннотация. В статье исследованы теоретические аспекты управления финансовыми потоками предприятий оптовой торговли, главные факторы и параметры, которые ее определяют. Систематизированы в комплексную систему основные составляющие управления финансовыми потоками. Определены взаимосвязи между структурными элементами исследуемой системы управления.

Ключові слова: *фінансові потоки, підприємства оптової торгівлі, система управління фінансовими потоками, механізми управління фінансовими потоками.*

Ключевые слова: *финансовые потоки, предприятия оптовой торговли, система управления финансовыми потоками, механизмы управления финансовыми потоками.*

Постановка проблеми. У соціально-економічному та політичному середовищі України відбуваються значні переміни. Вони кардинально впливають на діяльність суб'єктів господарювання в умовах діючої конкуренції. Для того щоб забезпечити високий ступінь комерційного посередництва, за умови розбудови ринкової економіки, необхідно створити передумови, які б забезпечили діяльність підприємств на прибутковій основі.

Світовий досвід засвідчує, що роль оптової торгівлі зводиться до можливості підприємств забезпечити насиченість ринків товарами, а тому конкуренція між підприємствами галузі постійно зростає. Враховуючи особливості оптової торгівлі, важливе місце в зазначеному процесі має відводитись орієнтації підприємств не лише на потенційні можливості отримання поточного прибутку, а й на ефективність процесів управління фінансами. Це сприятиме прийняттю раціональних управлінських рішень суб'єктами управління та розвитку їх бізнесу.

Оскільки лівову частину операцій досліджу-

ваних підприємств займають операції матеріально-технічного постачання та збуту продукції, що безперервно супроводжуються фінансовими потоками, то важливе місце у системі управління має відводитись системі управління фінансовими потоками підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У дослідженнях науковців останнім часом все більше уваги приділяють питанням управління фінансовими потоками підприємств. Серед них варто відзначити праці Г. Азаренкова, А. Бабенко, М. Бердар, О. Єрмошкіної, Н. Небаби, Л. Петіної, А. Хренової та ін. Однак отримані результати наукового дослідження засвідчили невідкладну потребу в подальших дослідженнях щодо розкриття змісту системи управління фінансовими потоками у контексті підприємств оптової торгівлі та її удосконалення. Це сприятиме утвердженню конкурентних переваг досліджуваних підприємств на ринку.

Мета статті – удосконалення системи управління фінансовими потоками підприємств оптової торгівлі.

Обґрунтування отриманих наукових результатів. Основне призначення системи управління фінансовими потоками полягає у розгляді діяльності підприємств оптової торгівлі через схеми руху фінансових ресурсів та наслідків зазначеного процесу, що відображають належний рівень прибутковості та ліквідності, механізм оптимізації витрат, мінімізацію комерційних ризиків, ефективність управління капіталом підприємства тощо.

Отримані результати наукового дослідження засвідчили невідкладну потребу в удосконаленні системи управління фінансовими потоками підприємств оптової торгівлі. Це передбачає формування структурних елементів зазначеної системи: мети, завдань та цілей, принципів, функцій, визначення об'єкта та суб'єкта, форм, методів, інструментів та механізмів управління.

При визначенні структури, зв'язків та елементів системи управління фінансовими потоками потрібно опиратися на те, що управління фінансовими потоками підприємства варто розглядати як безперервне функціонування складної багаторівневої динамічної впорядкованої системи. Діяльність зазначеної системи спрямована на формування, обслуговування, розподіл і рух таких фінансових потоків, які забезпечували б стабільне збільшення ринкової вартості підприємства, як об'єкта інвестування. Це обумовлено кількома факторами. По-перше, формування, обслуговування, розподіл і рух фінансових потоків за умови нормального функціонування підприємства є постійним процесом, припинення якого свідчить про наявність технічних, технологічних, фінансових, управлінських або інших проблем на підприємстві. По-друге, якщо фінансові потоки перебувають у постійному русі, то, відповідно, і процес управління ними повинен мати безперервний характер, оскільки саме регулярність виконання управлінських функцій є основою успішної роботи підприємства [1, с. 72].

Оскільки підприємницькі структури сфери оптової торгівлі, з позиції управління, представляють собою об'єкт, який включає безліч різноманітних підсистем, між якими існують велика кількість різноманітних зв'язків. Їх відносять до складних, багаторівневих та динамічно впорядкованих систем, а дослідження здійснюють на підставі комплексного системного аналізу.

Враховуючи результати наукових досліджень та особливості оптової торгівлі, автором сформовано умови функціонування системи управління фінансовими потоками зазначених підприємств,

які полягають у такому:

по-перше, система управління є рухомою, адже основний об'єкт – фінансові потоки – є динамічними, функціонують у часі та просторі, а в процесі переходу із однієї площини в іншу можуть змінювати як форму, так і властивості, можуть виникати поза межами системи та під час руху проникати у неї;

по-друге, потрібно сформуванню єдиний базис щодо формулювання класифікаційних ознак елементів системи та їх відношення до об'єкта системи управління – фінансових потоків підприємств та їх рух, що виникає внаслідок різносторонніх відносин між суб'єктами системи;

по-третє, усі елементи системи управління є відносно незалежними, однак поєднані між собою тісними зв'язками, які забезпечують особливості побудови структури системи і процедуру та механізми взаємодії її елементів;

по-чверте, взаємозв'язки між об'єктом та елементами системи забезпечуються через дію механізмів функціонування та створюють умови для побудови єдиної інтегрованої системи управління. Зазначену систему управління фінансовими потоками характеризує сукупність базових параметрів (властивості об'єкта системи та властивості інтегрованої системи).

Створення умов, що сприятимуть ефективності системи управління фінансовими потоками підприємств оптової торгівлі, передбачає визначення базових положень та ключових властивостей системи управління. Проведені дослідження на основі узагальнення наукових доробок вітчизняних науковців визначають такі ключові властивості щодо системи управління фінансовими потоками підприємства [2, с. 52]: неоднорідність, емерджентність, ієрархічність, адаптивність, багатофункціональність, надійність, гнучкість, стійкість, вразливість та життєздатність.

Як сукупність взаємопов'язаних елементів система управління фінансовими потоками має свій об'єкт і суб'єкт. Об'єктом системи управління є сукупність фінансових потоків, яка формується в процесі виробничо-господарської діяльності підприємств оптової торгівлі, а також фінансові потоки, котрі формують напрямок та характер економічних відносин між суб'єктами системи управління (внутрішні та зовнішні контрагенти). Таким чином, об'єкт досліджуваної системи поєднує водночас кількісний чинник, у формі фінансових ресурсів, з якісним чинником – економічними відносинами.

Фінансові потоки, як об'єкт управління, час-

то змінюються внаслідок їх руху і переходу із зовнішнього середовища у системи управління. Це виражається за допомогою сформованих напрямів вхідних і вихідних потоків. «Вхідні фінансові потоки, формуючись за межами системи, надходять у систему і в процесі руху, підпадаючи під певні управлінські дії, змінюють стан системи, параметри функціонування її окремих елементів; вихідні фінансові потоки, тобто об'єкт, сформований у межах системи з заданими параметрами, виходить у зовнішнє середовище, тим самим змінюючи стан системи та окремих її елементів; параметри вхідних та вихідних фінансових потоків, їх рух та процес управління ними в поточному періоді обумовлює стан системи в майбутньому, а, відповідно, і обумовлює динамічний характер поведінки системи» [3].

Багатогранний характер системи управління фінансовими потоками визначають її суб'єкти. В окремих працях визначено лише один суб'єкт – фінансову службу, склад і чисельність якої залежить від розміру, організаційної структури підприємства, кількості операцій, напрямів і видів діяльності. Втім, обмежуватись лише фінансовою службою у такій складній і багаторівневій системі управління не варто. Зазначеній системі управління характерні дво-, а іноді і багатосторонні відносини, що й визначають кількість суб'єктів – зацікавлених осіб, що впливають на рух потоків і, як правило, відображають різні сторони фінансових потоків (вхідний чи вихідний). На нашу думку, доцільно їх розмежовувати на внутрішні та зовнішні суб'єкти.

Очевидним є те, що внутрішнє функціонування системи забезпечують особи, котрі максимально зацікавлені в результаті діяльності підприємства, а саме: керівництво підприємства, менеджери, трудовий колектив, власники. До зовнішніх слід віднести матеріально та фінансово зацікавлених партнерів по бізнесу, постачальників, фінансово-кредитні установами, державні та місцеві органи влади тощо.

Вплив суб'єктів на об'єкти системи управління фінансовими потоками підприємств оптової торгівлі здійснюється на підставі вхідної та вихідної інформації, яка є основою прийняття подальших рішень.

Носіями інформації є усні повідомлення, паперові та електронні документи. Паперові звітностатистичні «інформатори» носять нормативний характер. На них існують відповідні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку та форми статичної звітності. Внутрішня інформація для

управління потоками торговельних підприємств охоплює результати фінансово-господарської діяльності, до яких належать такі об'ємні показники, як товарообіг, торговельний дохід, витрати обігу, прибуток від реалізації, та показники ефективності, зокрема, рентабельність, ресурсовіддача, швидкість оборотності капіталу і ресурсів [4].

Для побудови ефективної інформаційної системи необхідно структурувати інформаційні потоки та їхнє оточення. Стратегічні цілі торговельного підприємства, потреби логістики, розміщення запасів, потреби постачання, прогнози на майбутнє утворюють інформаційний потік планування та координації. В оптовій торгівлі постачання підтримує безперервну пропозицію товарів для продажу. Постачальницька (закупівельна) діяльність координує рішення, пов'язані з умовами поставок, обсягом угод, можливістю довгострокових контрактів. Прогнозування накреслює параметри майбутньої діяльності на підставі минулих і поточних показників, а також планових нормативів. Прогнози в логістиці, як правило, носять відносно короткостроковий характер і надають періодичних (звичайно щомісячних або щотижневих) передбачень обсягів продажів для кожного товару, виходячи з яких, у свою чергу, встановлюються потреби логістики й оперативні плани.

Варто відзначити, що процес формування, рух та напрями фінансових потоків підприємств оптової торгівлі не є виключно внутрішнім, а виходить далеко за межі мікросистеми. Тому формування цієї складної і водночас важливої для життєдіяльності підприємств оптової торгівлі системи, за умови її функціонування у мінливому конкурентному середовищі, повинно бути спрямоване на можливість її функціонування як на макро-, так і мікро рівнях.

Дієвість системи управління фінансовими потоками підприємств оптової торгівлі можна забезпечити шляхом оптимізації його структури, що сприяє ефективності руху, напрямам та якості потоків. А забезпечити сам процес управління будь-яким об'єктом можна лише на основі механізмів. Саме останні визначають порядок діяльності підприємств оптової торгівлі і на мікро-, і на макрорівні та активізують процес управління саме через механізм, котрий визначає порядок будь-якого виду діяльності досліджуваних підприємств.

Узагальнюючи наукові здобутки науковців щодо сутності та елементів механізму управління фінансовими потоками підприємств, можна

виокремити такі механізми: на мікрорівні – внутрішній механізм формування і використання фінансових потоків підприємства, організаційно-економічний механізм, система методів та прийомів управління, механізм інформаційного забезпечення; макрорівні – ринковий механізм та державний механізм регулювання. Виходячи із зазначеного, очевидним є те, що на макроекономічному рівні зазначені механізми підлягають прямому та опосередкованому впливу зовнішніх механізмів управління фінансовими потоками підприємства. Зміст та призначення зазначених механізмів узагальнено в таблиці.

Структуризація механізмів управління фінансовими потоками на мікро- та макрорівні дозволяє визначити напрям руху потоків, що

супроводжуються рухом фінансових, товарних, трудових та інформаційних ресурсів у зазначеному процесі. Зазначені механізми як макро-, так і мікрорівня створюють передумови щодо управління об'єктом досліджуваної системи; сприяють формуванню адекватних конкурентних умов розподілу фінансових потоків як багаторівневої системи, орієнтованої на максимізацію прибутку за умови мінімізації ризиків діяльності підприємства. Внаслідок перерозподілу формуються фінансові потоки самих підприємств: дохід від реалізації, прибуток, амортизація тощо, з іншої – зовнішні фінансові потоки – податки, страхові відшкодування, погашення кредитів та іншої коротко- та довгострокової заборгованості підприємства.

Таблиця 1

Механізми управління фінансовими потоками підприємств оптової торгівлі

Механізм	Зміст
<i>Механізми управління фінансовими потоками макрорівня</i>	
Ринковий механізм регулювання діяльності підприємства	<ul style="list-style-type: none"> - пов'язаний з використанням фінансових потоків підприємств у своїй господарській діяльності; - усі фінансові потоки, як вхідні, так і вихідні, формуються під впливом попиту, пропозиції та ціни, як на продукцію підприємств, так і на всі ресурси, задіяні у його обороті; - базові параметри фінансових потоків та параметри самої системи управління фінансовими потоками підприємств залежить від рівня розвитку інфраструктури та динаміки ринків
Державний механізм регулювання	<ul style="list-style-type: none"> - формує нормативно-правове регулювання діяльності підприємства в галузі і використання його вхідних і вихідних фінансових потоків; - визначає зовнішні стимули та обмеження системи управління фінансовими потоками та можливості її функціонувати у відповідному законодавчому та правовому полі
<i>Механізми управління фінансовими потоками мікрорівня</i>	
Внутрішній механізм регулювання	<ul style="list-style-type: none"> - створює умови щодо формування і використання фінансових потоків підприємства; - регулює процес руху і напрями фінансових потоків в усій системі їх управління
Організаційно-економічний механізм	<ul style="list-style-type: none"> - відображає архітектуру, взаємозв'язки в системі; - визначає процес побудови системи управління, її принципи, функції, фактори, що впливають на процес управління фінансовими потоками та їх базові параметри; - встановлює та визначає порядок взаємодії базових параметрів із зовнішнім середовищем
Система методів, інструментів та прийомів управління	<ul style="list-style-type: none"> - включає основні групи методів дії, метод впливу та методи взаємодії; - комплексне застосування методів з обраним стилем управління на основі системно-поточного підходу забезпечує стабільність функціонування системи та досягнення поставлених цілей та мети; - методи, прийоми та стиль управління не повинні бути статичними та незмінними, оскільки система повинна відповідати умовам зовнішнього середовища, які швидко та постійно змінюються
Механізм інформаційного забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечує систему управління інформацією про стан зовнішнього середовища, надходження, розподіл та використання фінансових потоків; - служить основою наступних управлінських рішень для переходу системи від поточного в майбутній стан

Джерело: удосконалено та адаптовано автором до предмету дослідження [1; 5].

Таким чином, вплив зазначених механізмів на багатосторонні аспекти діяльності підприємств оптової торгівлі можна оцінити через сукупність критеріїв (кількісні та якісні) ефективності управління фінансовими потоками. Зазначені критерії мають відповідати таким властивостям:

- сприяти кількісній оцінці рівня досягнення мети та цілей системи управління фінансовими потоками;

- бути науково обґрунтованими та визначати-ся на основі базових концепцій управління;

- характеризуватись комплексністю і враховувати вплив екзо- та ендогенних чинників на досягненні цілей системи управління;

- давати можливість порівняння результатів управління фінансовими потоками із витратами, що пов'язані із цим процесом;

- надати перспективу порівняння значень показників за окремими підприємствами із галузевими показниками ефективності управління фінансовими потоками.

Зазначені вимоги до критеріїв дають можливість комплексно визначити коло питань щодо ефективності управління фінансовими потоками підприємства. Так, кількісні критерії визначають обсяги наявних фінансових потоків підприємства, котрі відображаються через матеріально-речову основу функціонування системи. Якісна характеристика має відображати напрям та канали руху потоків, засади за яких ці потоки формуються та інструменти, за допомогою котрих відбувається використання фінансових потоків.

Базові положення, що визначають конкурентну позицію на ринку підприємств оптової торгівлі, залежать від руху фінансових потоків та визначають їх обсяги, напрями, швидкість, джерела та регулярність. Зазначені параметри й обумовлюють наявність достатньої суми фінансових ресурсів, які є насправді віддзеркаленням фінансових потоків та механізмів, що сприяють їх формуванню. Саме це дозволяє сформувати тісні взаємозв'язки між контрагентами ринків, що супроводжуються рухом фінансових потоків.

Конкурентне середовище вимагає від суб'єктів системи управління налагодженої системи взаємовідносин, що виникають між усіма її елементами. Ці зв'язки впливають на процес прийняття управлінських рішень, ефективність системи та породжують майбутні відносини, що забезпечують безперервність функціонування системи у досягнення поточних та стратегічних цілей. Щільність зв'язків та їх виникнення залежать від мінливості внутрішнього та зовнішнього серед-

овища підприємства.

У процесі безперервного та різнонаправленого руху фінансових потоків між елементами системи управління можуть виникати зв'язки, що властиві багатогранній і складній системі, а саме [1, с. 74–76]: взаємодії, породження, перетворення, структури, функціонування, розвитку та управління.

Спируючись на те, що фінансові потоки є складовою частиною фінансів підприємств, механізм управління фінансовими потоками виступає надбудовною категорією щодо фінансів і базисною – щодо управління. Тому в сукупності реалізація функцій управління та функцій фінансів приводить в дію механізм управління фінансовими потоками.

Функції управління фінансовими потоками можна поділити на основні й другорядні. До основних функцій належать: аналіз, планування, прогнозування, організація, координація, контроль, мотивація. До другорядних функцій належать: функції, які впливають на сфери діяльності підприємств оптової торгівлі (операційна, фінансова, інвестиційно-інноваційна); функції, що мають визначальний вплив на окремі стадії виробничого процесу підприємств (функція управління відтворювальним процесом; функція управління розподільним процесом; функція контролю); функції, що впливають на окремі фактори виробничо-господарської діяльності підприємств оптової торгівлі (обсяги доходу та товарообороту, дебіторська і кредиторська заборгованість, інвестиційно-кредитні кошти тощо) [6, с. 157].

Комплексне управління фінансовими потоками потребує підбору принципів, на основі яких система управління набуває свого призначення та дозволяє досягти поставленої мети. Вони виступають методологічною основою будь-якої діяльності. Серед них варто відокремити цільові, функціональні та лінійні принципи управління, що включають [7, с. 5; 8, с. 192]: методологічну послідовність; інтегрованість із загальною системою управління підприємством; комплексний характер формування управлінських рішень; високий динамізм управління; варіативність підходів до розробки окремих управлінських рішень; орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємства; інформаційна вірогідність; комплексне виявлення практично всіх коштів, що беруть участь в економічній діяльності підприємства; єдність та узгодженість інструментів і методик визначення фінансових потоків підприємств

оптової торгівлі; забезпечення збалансованості величини і руху фінансових потоків; забезпечення ефективності управління; забезпечення платоспроможності підприємства. Виконання поставлених функцій потребує використання необхідної та ефективної системи методів та інструментів. Вони є способом досягнення поставлених завдань та мети діяльності підприємств оптової торгівлі. В ринкових умовах традиційно виокремлюють такі групи методів: фінансово-економічні, адміністративні та соціально-психологічні.

На вибір необхідних інструментів та методів управління фінансовими потоками впливає низка чинників. До них, зокрема, належать: етап управління; параметри потоків, на які спрямована дія; сфера застосування інструментів. Наприклад, на етапі збору інформації проводять маркетингові дослідження фінансових та грошових ринків, здійснюють внутрішню ревізію наявних та необхідних ресурсів. На етапі аналізу застосовують фінансовий та факторний аналіз, технічний аналіз фінансових ринків та багатоваріантний ресурсний аналіз. При ухваленні рішень застосовують метод дерева рішень, платіжні матриці. Для контролю використовують методи моніторингу та контролінгу, експертну діагностику.

До інструментів управління фінансовими потоками, спрямованими на внутрішнє середовище підприємства, належать фінансове забезпечення, складання кошторисів витрат, аналіз фінансово-господарської діяльності, страхування від ризиків. На зовнішнє середовище спрямовані методи мотивації, взаємозаліків, реклама та взаємодія з громадськістю, управління контрактами [9, с. 215].

Серед фінансових методів виділяють систему розрахунків з дебіторами та кредиторами, засновниками, контрагентами, державними органами; також це кредитування, інвестування, страхування, оподаткування, факторинг. Фінансові інструменти об'єднують гроші, кредити, податки, форми розрахунків, інвестиції, ціни, інструменти фондового ринку, норми амортизації, дивіденди, депозити та інші інструменти, склад яких визначають особливості організації фінансів на підприємстві.

Аналогічним чином здійснюють вибір інструментів та методів управління ресурсопотоками з урахуванням інших чинників. Так, для управління часом залучення та вкладення ресурсів застосовують фінансове планування, прогнозування, мережеве планування. Якщо необхідно розглянути фінансові потоки в розрізі підрозділів підприємства, використовують, наприклад, метод

центрів фінансової відповідальності.

Комплексний підхід до управління фінансовими та матеріальними потоками, а також інформаційними ресурсами має ще одну особливість: застосування інструментів та методів управління має бути спрямоване на зміну характеристик щонайбільшої кількості ресурсопотоків. Низка інструментів дозволяє через вплив на фінансові потоки управляти рухом матеріалів. Це, зокрема, методи ціноутворення та формування собівартості, які використовують при розрахунку можливої вартості залучення ресурсів та визначення ціни кінцевого продукту. Їх використання дозволяє співвіднести такі параметри, як витрати на створення продукції або послуг, цінність кінцевого продукту для споживачів, бажані фінансові результати діяльності підприємств.

Комплексність таких методів як ціноутворення полягає в обліку різномірних чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, а також у залученні додаткового інструментарію управління потоками. При встановленні ціни на продукцію або послуги вартість продукту для споживачів приводять у відповідність з вартістю використовуваних ресурсів. При цьому орієнтуються на стратегію діяльності підприємства на ринку, враховують такі чинники як рівень технологій, платоспроможний попит, податкові пільги, структура та конкурентність ринкового середовища. В процесі ціноутворення використовують різноманітні методи та інструменти управління фінансами: оцінки витрат, визначення конкурентних переваг, маркетингові інструменти, прогнозування попиту тощо. Різноманітні способи управління фінансами дозволяють ефективно впливати на параметри фінансових та матеріальних потоків, встановлювати ціну на продукцію та послуги, яка буде оптимальною для продавця та справедливою для споживача [10, с. 73].

Управління витратами підприємства також є інструментом впливу як на фінансові, так і на матеріальні потоки. Вибір джерел ресурсів для реалізації виробничо-господарської діяльності визначає вартість організації ресурсопотоків та параметри фінансових потоків. Обсяг та час фінансових надходжень можна змінювати в процесі ціноутворення, оскільки на ціну продукції впливає вибір ринкового сегменту та споживачів. При зниженні собівартості поза сумнівом змінюватимуться характеристики ресурсопотоків. Так, собівартість залежить від календарних графіків робіт, раціональності розподілу ресурсів між окремими операціями, підрозділами, проектами.

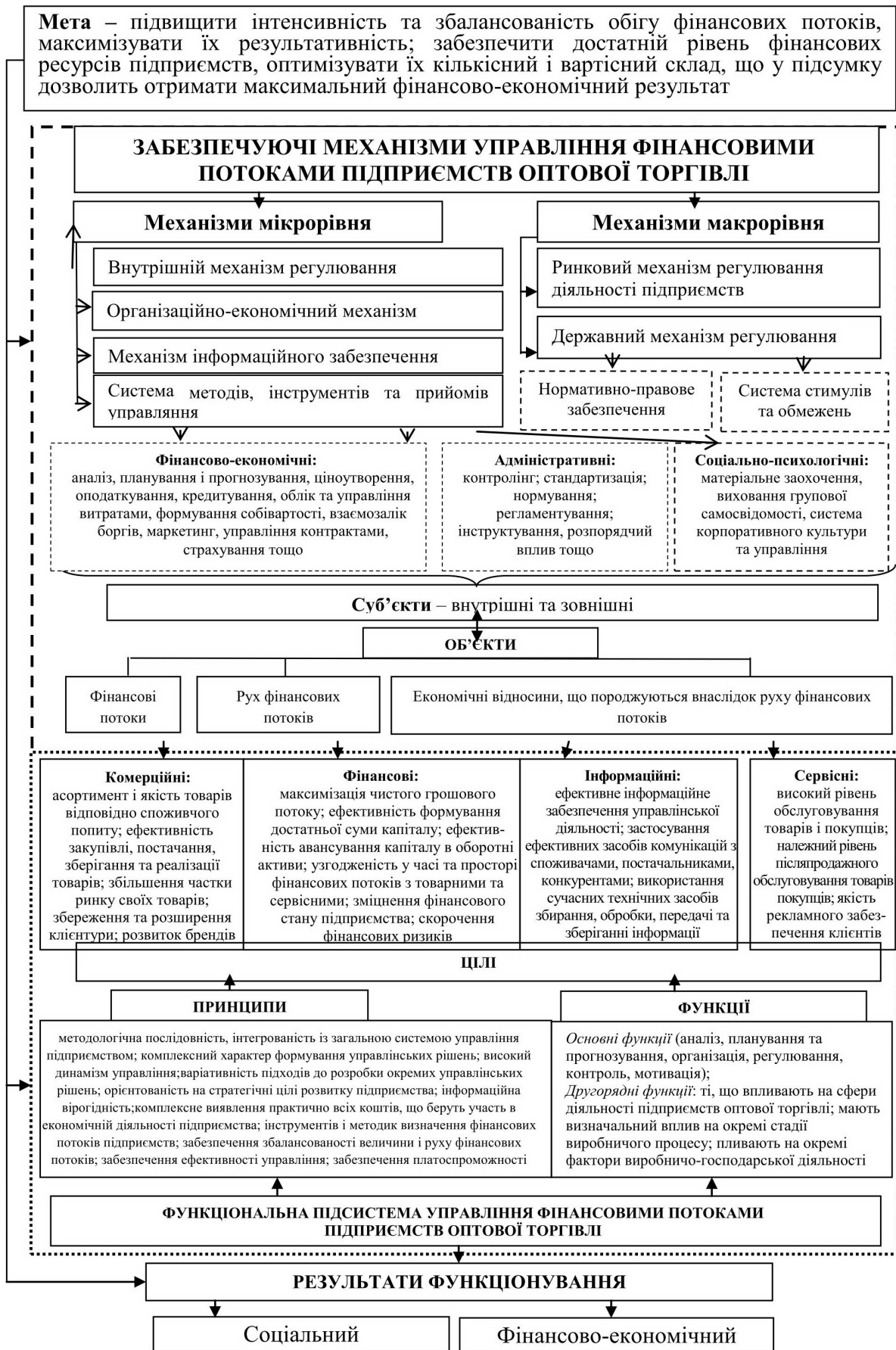

Рис. 1. Комплексна система управління фінансовими потоками підприємств оптової торгівлі

Джерело: сформовано автором.

Усі наведені структурні елементи системи управління фінансовими потоками підприємств оптової торгівлі направлені на досягнення основної мети та поставлених завдань (рис. 1): максимізація потоку; ефективність формування достатньої суми капіталу; ефективність авансування капіталу в оборотні активи; узгодженість у часі та просторі фінансових потоків з товарними та сервісними потоками; зміцнення фінансового стану підприємства; скорочення фінансових ризиків. Зазначені завдання комплексно дозволяють досягти мети, що поставлена перед системою та відповідно оптимізувати фінансові потоки досліджуваних підприємств: підвищити інтенсивність та збалансованість обігу фінансових потоків, максимізувати їх результативність і забезпечити достатній рівень фінансових ресурсів, оптимізувати їх кількісний і вартісний склад, що у підсумку дозволяє отримати максимальний фінансово-економічний результат.

Висновки. Підсумовуючи вище викладене, можна стверджувати, що головним аспектом кон-

курентних переваг підприємств оптової торгівлі є розробка якісно нової комплексної системи управління фінансовими потоками. Її призначення забезпечити безперервність руху фінансових потоків та взаємозв'язок інтеграційних структур системи і підрозділів підприємства у процесі управління. Зазначене дозволить на практиці, в основному через використання найбільш освоєних та перевірених технологій комплексного підходу, розглянути можливість застосування нових чи модернізованих інструментів в апараті оптимізації управління фінансовими потоками. При застосуванні комплексного підходу до зазначених проблем можна досягти необхідного рівня оптимізації фінансового, інноваційного та технологічного потенціалу підприємств оптової торгівлі; виявити потенційні резерви зростання доходів та прибутків; підвищити рівень конкурентоспроможності; знизити комерційні, технологічні та фінансові ризики, що пов'язані із недостатньою ефективністю управлінського та організаційного процесу фінансових потоків тощо.

Список використаних джерел

1. Єрмошкіна О. Вдосконалення системи управління фінансовими потоками промислових підприємств / О. Єрмошкіна // Світ фінансів. — № 4 (17). — 2008. — С. 71–78.

2. Єрмошкіна О. Управління фінансовими потоками промислових підприємств: сутнісно-потоковий підхід / О. Єрмошкіна // Європейський вектор економічного розвитку. — № 1 (6). — 2009. — С. 43–53.

3. Хрінова А. Необхідність застосування логістичного підходу до управління фінансовими потоками [Електронний ресурс] / А. Хрінова. — Режим доступу : http://www.rusnauka.com/18_DNI_2010/Economics/68865.doc.htm.

4. Хлевицька Т. Б. Інформаційне забезпечення логістичного управління грошовими потоками торгівельних підприємств [Електронний режим] / Т. Б. Хлевицька. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Vdnuet/econ/2009_3/24.pdf.

5. Урсуляк М. М. Управління грошовими потоками в межах концепції фінансової рівноваги підприємства [Електронний режим]. / М. М. Урсуляк. — Режим доступу : http://www.rusnauka.com/15_APSN_2011/Economics/3_88067.doc.htm.

6. Бердар М. М. Системний підхід до визначення основних елементів управління фінансо-

вими потоками підприємства [Електронний ресурс] / М. М. Бердар. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/tppe/2009_20/Zb20_20.pdf.

7. Бабенко А. В. Система управління фінансовими потоками промислового підприємства: автореф. дис. кан. екон. наук. аціональна академія наук України. Інститут економіки промисловості. — Донецьк, 2006. — 20 с.

8. Петіна Л. В. Структура та управління фінансовими потоками аграрних підприємств регіону / Л. В. Петіна, О. О. Воліченко // Формування ринкової економіки : зб. наук. праць. — Спец. вип. : у 2 ч. Організаційно-правові форми агропромислових формувань: стан, перспективи та вплив на розвиток сільських територій / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана»; відп. ред. О. О. Беляєв. — К. : КНЕУ, 2011. — Ч. 2. — С. 187–194.

9. Азаренкова Г. М. Фінансові ресурси та фінансові потоки. Теоретичний аналіз : [монографія] / Г. М. Азаренкова. — Х., 2008. — 255 с.

10. Небаба Н. О. Фінансові потоки: сутність, підходи до визначення [Електронний ресурс] / Н. О. Небаба // Вісник української академії банківської справи. — 2011. — № 2. — С. 71–76.